

"חלום החדר האדום" תיאטרון מחול שער העננים

כור: לין הוואי-מין

THE DREAM OF THE RED CHAMBER* CLOUD GATE DANCE THEATRE

CHOR.: LIN HWAI-MIN

PHOTO: LIN CHEN-HSIANG

מעריציה של אלת הים

לכאורה עיר תעשייתית מאוד, "נורמלית", עם היכל תרבות מודרני, שיכול היה להיות גם בפתח תקוה או ברחובות. אחרי צפייה קצרה בשיעור היומי של הרקדנים על הבימה המשוכללת, ידעתי שהם טכנאים מעולים. אז עוד לא הכרתי להקות סיניות אחרות, ולא ידעתי שהטכניקה היא סימן ההיכר המובהק של הסינים, תכונה שניכרת בתיאטרון המסורתי שלהם וב"אופרה של בייג'ינג" בפרט. יצאנו לטיול ברחובות טיינן. לא ציפיתי למשהו מרגש. אבל תוך כדי הליכה קצרה ברחובות נתקלנו לפתע בתהלוכה רעשנית וססגונית

סינים "אחרים"

ס י ו ו ר ב ט י ו א ו א ו

ביותר. הסתבר, שמעריציה של אלת הים שבו ממסע בסין "היבשתית" (ה-MAINLAND בעגה המקומית), שם עלו לקברו של אחד האישים החשובים בפולחן שלהם.

עם שובם הם הכינו קרנבל שלם של עגלות מקושטות, של תזמורות, דגלים, אנשים בתלבושות נוצצות, חגיגות, משאיות וטנדרים מחופשים למופעי תהלוכה, המון של מעריצי האלילה ומוקירי זכרו של הקדוש המת, שעלו זה עתה לקברו.

התהלוכה נעה ממקדש אחד לשני, ולפני כל מקדש נסחפו הכל לחזות במחול האריה הסיני, המוכר מחגיגות ראש השנה הסיני, שבוצע הפעם בנוסחים שונים, נמרצים ואקרובטיים ובהשתתפות נערות לבושות מחלצות רכובות על סוסים, תזמורות מהלכות, ולבסוף להקת נערים באיפור של תיאטרון סיני מסורתי - עם מסכות מצוירות על פניהם, הרוקדים לפני כל מקדש לכבוד האל.

זה היה מראה מלא חיוניות ומרץ, פראי ותרבותי כאחד. אחרי שהצליינים הביאו את מנחתם בדמות מוסיקה ומחול, הגישו להם

האמנותי של להקת מחול מודרנית. להקת נקראת "תיאטרון המחול של שער העננים", ומושבה בטייפה. השם CLOUDGATE הושאל משמו של המחול הסיני העתיק ביותר הידוע היום. היא נוסדה לפני כמעט 15 שנה.

פגשתי את לין בסוף שנות ה-80, כששיניו שהינו בארה"ב, ב"פסטיבל המחול האמריקני", והתרשמתי אז מאוד ממחול סולו שהוא הכין וביצע. בינתיים הפכה להקתו בטייוואן להצלחה בינלאומית, הופיעה באירופה ובאמריקה, ויש תוכניות להביאה בשנה הבאה ארצה לסדרת מופעים.

מסתבר ש"תיאטרון המחול של שער העננים" אינה להקת המחול היחידה באי, אבל למעשה היחידה הנתמכת על ידי הממשלה. כרגיל בנסיעות לארצות רחוקות, מזדמן לנוסע לחוות חוויות, שנדמות כמכבידות, אבל מתגלות כמתנה משמים. התברר שהמופע שרות אשל ואני נוכל להיות נוכחים בו לא נערך בבירה טייפה, אלא בעיר שדה בקצה הדרומי של האי, טיינן שמה. ללא ההזמנה של הוואי-מין בוודאי לא הייתי מזדמן לטייוואן לעולם.

מאת ג'ורא מנור

הסינים הם, כידוע, אנשי מסחר מצוינים, שאינם אוהבים להפסיד במקום שבו אפשר להרוויח. הדבר ניכר, למשל, בכך שבכל אתר תיירות יש שתי קופות: האחת לסינים מן המניין, והשנייה לתיירים. וליד הקופות שלטים המסבירים שגם "בני עמנו, המתגוררים בהונג-קונג, טיוואן או סינגפור חייבים לשלם מחיר כרטיס של תייר". "בני עמנו" או לא, יש לאורחים אלה כסף, שישלמו.

קשה להבין איך, למרות אופן הנהיגה הקטלני בבירה בייג'ינג, עדיין יש יותר ממיליארד סינים חיים. ומי שמבקר באי טיוואן או בהונג-קונג, נוכח לדעת מיד שאמנם אלה סינים של ממש. אבל הונג-קונג, בהיותה מושבה בריטית, יש בה משהו מאווירת ימי המנדט בארץ ישראל, ואילו בטייוואן יש מרוח האמריקניות.

בטייוואן כ-20 מיליון תושבים - מספר אפסי לעומת תושבי סין עצמה - ולאחרונה ניכרת נורמליזציה ביחסים בין היבשת לאי, המוסיף לכנות את עצמו "הרפובליקה של סין" ולשאת את הדגל המסורתי, אדום אף הוא אבל עליו ריבוע כחול כהה עם סמל של שמש. רק טיסות ישירות בין טייפה הבירה לסין - אין, עדיין. שלטונות בייג'ינג דווקא מעודדים את אנשי טיוואן לבקר ב"מולדת ההיסטורית".

אולי לא הייתי מחליט לבקר בטייוואן אם לא היה שם מכר ותיק, כוריאוגרף, ובכלל איש יצירתי מאוד, לין הוואי-מין שמו, שהוא מנהלה

"חלום החדר האדום" תיאטרון מחול שער העננים

כור: לין הוואי-מין

THE DREAM OF THE RED CHAMBER*

CHOREOGRAPHY: LIN HWAI-MIN

CLOUD GATE DANCE THEATRE

בשוק זה עשרות דוכני מזון ואטריות, פירות ים משונים ושאר שרצים האהובים על הסינים, המרבים לאכול ולדבר כמעט כמו הישראלים.

בבניין ישן משופץ של שלוש קומות במרכז טיינן, שוכן מרכז לאמנות - NEW PHASE ART - SPACE שמו, שלוש קומות של גלריה לאמנות. בקומת הקרקע חנות לממכר ספרי אמנות ושירה בסינית ובשפות אחרות. סביב הבניין חצר נהדרת, ובה קיר לבנים עתיק ועץ גדול. בקיצור, מן "צוותא" טיוואנית.

בעלת המקום והמנהלת שלו, ג'ואן דן, היא אשה צעירה ונמרצת. נכנסנו לאולם התיאטרון, שרצפתו היא גם הבימה שלו, וישבנו ליד אחד השולחנות. המסעדה היתה מלאה עד אפס מקום. מקום פופולרי, בייחוד לצעירים.

ג'ואן ראתה אותנו בחברת לין הוואי-מין, ומיד ניגשה אלינו. היא נטלה את התפריט שהביא המלצר הצעיר והזריז, והכריזה שהיא עצמה תחליט מה נאכל וזהו זה.

כל המרכז האמנותי הזה הוא פרי יוזמה שלה, ואין לו כל תמיכה ציבורית. הגלריה והתיאטרון

**מה שבלט –
זוה עיקר ייחודו
של "תיאטרון
המחול שער
העננים" והיוצר
לין העומד
במרכזו – היא
השאיפה למזג
מסורות סיניות
של תנועה ושל
תיאטרון עם
תפיסה
עכשווית –
מודרנית. זו
אינה עירבוביה
של ישן וחדש,
אלא מזיגה
אמיתית**

הניסיוני הם נטל כספי ולא מכניסים רווח, ומכאן הרעיון לפתוח במרכז מסעדה, ומרווחי המסעדה לקיים את הפעילויות התרבותיות.

עד אנחנו מיטיבים ליבנו במאכלים שהוגשו בזה אחר זה, מצלצל הטלפון הנייד של ג'ואן. על הקו צלם, שתערוכתו מוצגת עכשיו בגלריה שלה, והוא ידיד ותיק של המארח שלנו. הוא צילם במשך שנים את מופעי "תיאטרון שער העננים". הוואי-מין הודיע לנו שהצלם החליט להזמין את כולנו לארוחת צהריים, בתנאי שנבקר בתערוכת הצילומים שלו בגלריה. את זה לא היה קשה להבטיח, כי ממילא הסתקרנו לראות מה הוא מצלם ומה סגנון עבודתו.

אנשי המקדש חבילות של ממתקים, קופסאות של משקה קל, בירה, וקרטונים של מזון וסיגריות - שהועמסו על העגלות המקושטות ונישאו למקדש הבא. שם חזרו על המחול ועל הגשת המתנות.

"תשעה שירים" תיאטרון מחול שער העננים
כור: לין הוואי-מין
"NINE SONGS" CLOUD GATE DANCE THEATRE
CHOREOGRAPHY: LIN HWAI-MIN

למשהו קמאי אותנטי שכוה לא ציפיתי. ראיתי שגם המארח שלנו היה מופתע, כי כבר זמן רב לא צפה בתהלוכה כזאת. הוא זכר אירועים כאלה מימי נעוריו בחלק זה של האי.

כבר קיבלה את התמורה

מה שאיפין את ביקורנו בטייוואן היתה טלטלה עזה בין החדש והמסורתי, בין הסיני והמודרני. כי אחרי הפגישה הצבעונית עם התהלוכה והמחול העתיק הגענו - מטעמים מאוד מעשיים של צורך בארוחת צהריים - למקום מקסים אבל מודרני לחלוטין, השוכן ממש ליד שוק.

קפיצות אקרובטיות עוצרות נשימה מסורתיות, ואז בא לפתע קונטרקצין גראהמי. (הוואי-מין למד באמריקה ומאוד מודע למחול המודרני).

התלבושות מרהיבות, בדים ואביזרים סמליים משחקים תפקיד מרכזי, ממש כמו בתיאטרון הסיני הקלאסי. אבל המקצבים הם של המאה העשרים.

גישה זו ניכרת גם ביצירות אחרות שברפרטואר הלהקה. ושוב נוכחנו עד כמה הוואי-מין פופולרי. אפילו בעיר שדה תעשייתית זו הוא היה מוקף בשעת ההפסקה בקהל מעריצים וצידי חתימות.

בערב אחר, בטייפה הברה, הוזמנו למופע שלפני בכורה של להקת מתופפים-רקדנים-שחקנים. עשרה תופים בכל הגדלים, מחלל מהפנט ותנועה מרתקת ציינו את מופע "התיאטרון הייחודי" (UNIQUE THEATRE), והסתר שמנהלה של להקה זו, ליו צ'ין-מינג, רקד שנים לא מעטות ב"תיאטרון שער העננים". וגם בהזדמנויות נוספות פגשנו אמנים שיצאו מלהקתו של הוואי-מין.

אקסטאזה לילית עם קפה וינאי

אחרי המופע של "תיאטרון שער העננים", המארח שלנו ביקש לגשת איתנו למקדש החשוב ביותר בעיר, לחזות בסיום התהלוכות הדתיות שנמשכו כל היום.

"תשעה שירים" תיאטרון מחול שער העננים

כור: לין הוואי-מין

"NINE SONGS" CLOUD GATE DANCE THEATRE

CHOR.: LIN HWAI-MIN

PHOTO: YU HUI-HUNG

חשבתי לעצמי, איזה נהג מונית בתל-אביב היה מוותר לאוהד נהרין על דמי הנסיעה?

לאן מוליך שער העננים?

מטרת בואנו המוצהרת היתה לחזות במופע "תיאטרון שער העננים". בערב בוצעה עבודתו הוותיקה יחסית (מלפני יותר מעשור, שזכתה לנוסח מחודש), של הוואי-מין "חלום החדר האדום". זה עיבוד מחולי לרומן סיני קלאסי, שנכתב במאה השמונה-עשרה. עלילת הספר מתארת את תהילתה ונפילתה של משפחת אצולה מפורסמת. אבל, כפי שכתוב בתוכניה, "הנושא המרכזי שברומן הוא תיאור האמונה הבודהיסטית, שהכל בעולם מתנהל בהתאם לתוכנית אלוהית המקיפה הכל".

למען האמת, למי שאינו בקי בספר קשה היה לעקוב אחר פיתולי העלילה הסבוכה, אבל זה אינו חשוב. הפתיחה היתה מהממת מבחינת עוצמת הכוריאוגרפיה והביצוע היה מרתק לכל אורך המופע, הנמשך כ-90 דקות. בייחוד הצטיינו כמה דואטים.

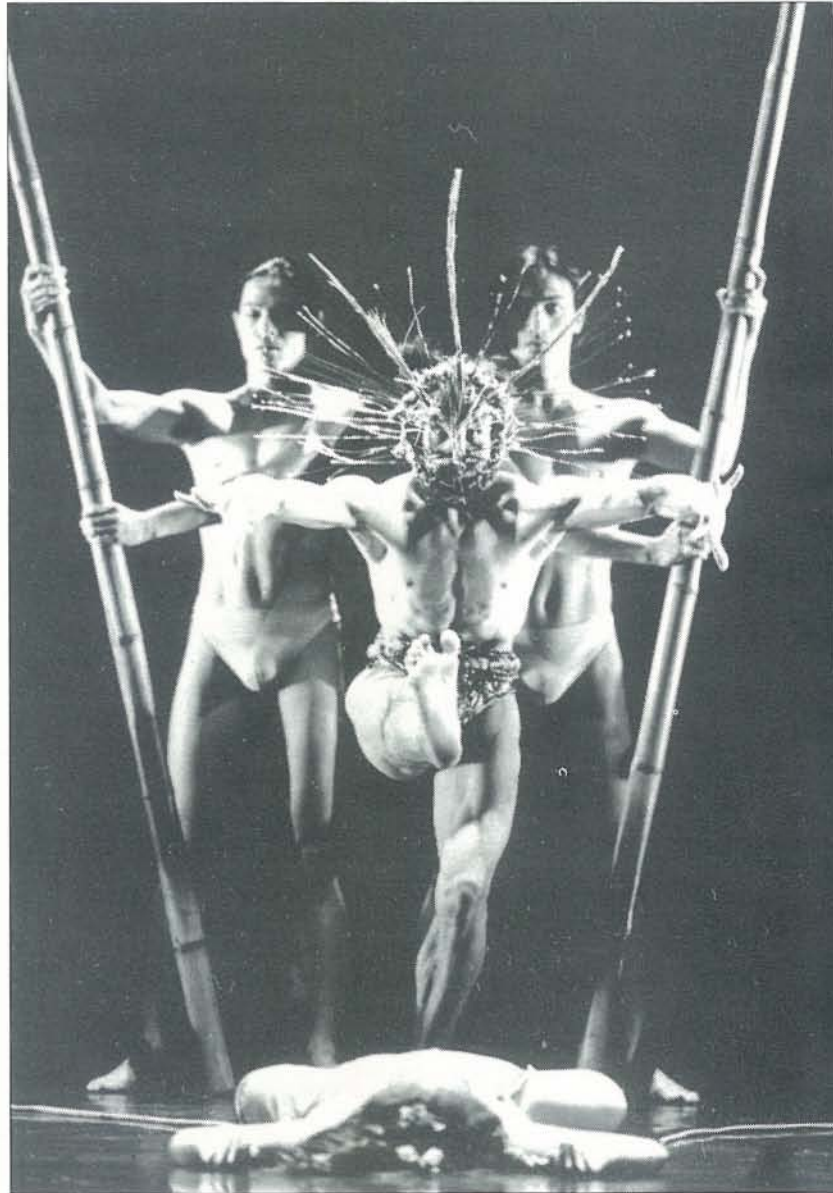
מה שבלט - וזה עיקר ייחודו של "תיאטרון המחול שער העננים" והיוצר לין העומד במרכזו - היא השאיפה למזג מסורות סיניות של תנועה ושל תיאטרון עם תפישה עכשווית-מודרנית.

זו אינה עירבוביה של ישן וחדש, אלא מזיגה אמיתית. בין זרועות "סיניות" מפותלות אתה מבחין בערבסק באלטי, לצד קפיצות אקרובטיות עוצרות נשימה מסורתיות, ואז בא לפתע קונטרקצין גראהמי

**בין זרועות
"סיניות"
מפותלות אתה
מבחין
בערבסק
באלטי, לצד
קפיצות
אקרובטיות
עוצרות נשימה
מסורתיות, ואז
בא לפתע
קונטרקצין
גראהמי**

הצלם "שלנו" התגלה כיוצר מעניין, שהפעם התרכז בצילום צמחים שחור לבן.

המארח שלנו, הוואי-מין, התברר, הוא אדם מאוד מוכר ואהוד בטיוואן. בעודנו מסתובבים בגלריה ראינו איך שתי נערות רצות לקנות כל אחת שלושה עותקים של ספר. עם שישה ספרים הן ניגשו להוואי-מין וביקשו ממנו

"תשעה שירים" תיאטרון מחול שער העננים

כור: לין הוואי-מין

"NINE SONGS" CLOUD GATE DANCE THEATRE

CHOR.: LIN HWAI-MIN

PHOTO: HSIEH AN

לחתום על כולם. אלה היו דברי ספרות שכתב לפני שנים אחדות. הוא לא רק כוריאוגרף אלא גם סופר מוכר, והוא מעיד על עצמו שבנעוריו התפרנס מהספרים שחיבר. הנערות רצו לנצל את הזדמנות המפגש עם המחבר המפורסם כדי לבקש חתימה.

לקראת המופע בערב נכנסנו עם מארחנו למונית. הנהגת הסיעה אותנו לתיאטרון, אך כשהגענו והוואי-מין שלף את ארנקו, היא סירבה בתוקף לקבל ממנו כסף. לא הבנו את הסיבה, עד שהוואי-מין הסביר לנו במבוכת מה שהיא טענה, שזה כבוד גדול עבורה להסיע אמן כמוהו ולכן אין צורך לשלם עבור השירות. היא את התמורה כבר קיבלה.

"תשעה שירים" תיאטרון מחול שער העננים

כור: לין הוואי-מין

"NINE SONGS" CLOUD GATE DANCE THEATRE

CHOREOGRAPHY: LIN HWAI-MIN

PHOTO: LEE MIN HSUN

משהו. להפתעתי הגמורה מצאנו מין בית קפה וינאי. במרתפו של בית מסחרי גדול. אולם ובו שולחנות מוקפים בספסלים עם משענת גבוהה. ממש וינה בסין, זאת אומרת בטיוואן. אפילו קפה בחלב היה שם - משהו נדיר למדי בארץ זו. עד כדי כך נדיר, ששאלתי את עצמי אם הפרות בסין מניבות את הנוזל הלבן. בסוף המסע, מרוב אורז, כבר ממש התגעגעתי לגבינה ולסתם לחמניה.

מתברר, שבטיוואן יש לא מעט "יאפים". עשירים חדשים אלה, ממש כמו אצלנו, לא הולכים בלי טלפון נייד צמוד וביפר מצייץ, והם מעדיפים קולה וקפה על התה המסורתי.

וכך, ביום אחד, עברנו ביעף מריקודים דתיים עתיקים לתיאטרון מחול מודרני על רמה גבוהה ולאקסטאזה מיסטית, וסיימנו בקפה בחלב. אולי רק בטיוואן מסע כזה אפשרי.

האקסטאזה. קצת חששתי שזה לא ייגמר בטוב, בייחוד כשאמרה לי להחזיק בתיקה כי יש בו הדרכון וכל הכסף שלה...

הדוחק היה נורא, ממש נלחצתי בין האנשים מבלי יכולת להזיז יד או רגל. אבל למרבה הפלא, הקהל הנלהב נהג ברוחי אשל ומצלמתה באדיבות, וכאילו שמר לה מקום לצלם.

כשנגמרה הסצנה של המסתגף והמחול העתיק חמקנו משם וחיפשנו מקום שקט לשתות

לא קשה היה לאתר את מוקד השמחה. רעש אימים של זיקוקי דינור ואלפי חזיזים (ככלות הכל הסינים המציאו את אבק השריפה ואת היל, ממש כמו את הנייר והדפוס, מאות שנים לפני המערב) הוביל אותנו לסימטה צרה, שבה הצטופפו החוגגים.

בשעת לילה זו הם כבר היו מותשים למדי, אבל ברגע שהאריה, המופעל על ידי שני רקדנים, העגלות והתזמורות קרבו לשערי המקדש, הכל קמו לתחייה. אקסטאזה של ממש אחזה בהם, ובין החוגגים התפרץ גבר בעל גוף ובידו מקל ועליו מסמרים גדולים. ומרוב התלהבות דתית הוא היה מכה במצחו עד שכל פלג גופו העליון, העיזים, כוסה בדם שנזל מראשו הקירח.

זה היה די מפחיד אבל רוטי שלנו, ומצלמת הוידאו בידה, לא ויתרה והתקרבה לאחוז

התלבושות מרהיבות, בדים ואביזרים סמליים משחקים תפקיד מרכזי, ממש כמו בתיאטרון הסיני הקלאסי. אבל המקצבים הם של המאה העשרים

